

ΟΚΑΛΟΣ ΣΠΟΡΕΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΥΚΟΚΗΣ ΚΩΣΤΑ ΠΛΑΖΑΓΙΑΝΝΗ

ΑΝΔΕΝΩΣΤΙΚΟ

ΕΚΓΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΕΥΔΕΣΚ ΕΠ.
ΠΑΝΑΓΙΑ-2008

1. Ο ΡΗΓΑΣ

1. Η χαρὰ τοῦ Ἡγίου

Ἐκείνη τὴν αὐγὴν οδόβαψε δὲ ἥλιος ἀπάνω τὰ χιονισμένα Θεσσαλικὰ βουνά κι ἐλαμψε κάτω στὸ Βελεστīνο μὲ λάμψη πρωτόφαντη.

Ἡ ἀρχόντισσα, ἡ κυρά Μαρία, τοῦ Κυριαζῆ εἶχε φέρει στὸν κόσμο τὴν περασμένη νύχτα ἕνα φραῖο ἀγοράκι.

Ἐχουν νὰ εἰποῦν πῶς κάθε φορά, ποὺ γεννιέται ἀνθρωπος μεγαλόψυχος κι ἀντρειωμένος

στὸν κόσμο, ὡς κι δὲ ἥλιος βγαίνει χαρούμενος.

Τὸ γαρμόσυνο αὐτὸ περιστατικό, ποὺ ἔκανε
ώς καὶ τὸν ἥλιο νὰ χαρῇ στάθηκε στὰ 1763.
Η πιὸ μαύρη τούρκικη σκλαβιὰ πλάκωνε τὴν
διορφή χώρα τῆς Θεσσαλίας τότε.

Ἄγρια μπουλούκια αίμοβόροι Γιανίτσαροι εί-
χαν ἀπλωθῆ παντοῦ. Κι εἶχαν πλημμυρήσει χω-
ριὰ καὶ πολιτεῖες. Κι εἶχαν κυριαρχήσει σ' δλην
τὴ Θεσσαλία.

— Αὗτοὶ κυβερνοῦσαν κι αὐτοὶ πρόσταζαν. Μι-
σοῦσαν θανάσιμα τοὺς Ἑλληνες χριστιανούς.

Τὸ πιὸ σκοτεινὸ σύνεφο τῆς πιὸ μαύρης
σκλαβιᾶς ἀπλωσε, καὶ σκέπαζε ἀπ' ἀκρη σ' ἀκρη
τὸν τόπο.

Τὸ πολύτιμο λουλούδι τῆς λευθεριᾶς δὲν ἄν-
θιζε πιὰ ἀπὸ πολὺν καιρὸ στοὺς διάπλατους κά-
μπους τῆς ἀτυχῆς Θεσσαλίας.

Τὸ πῆραν μαζί τους πάνω στὰ ψηλὰ βουνά.
τὸ μεταφύτεψαν καὶ τὸ συγνοπότιζαν ἀπὸ τὶς κρύ-
ες βρυσοῦλες οἱ ἀρματολοὶ καὶ οἱ κλέφτες.

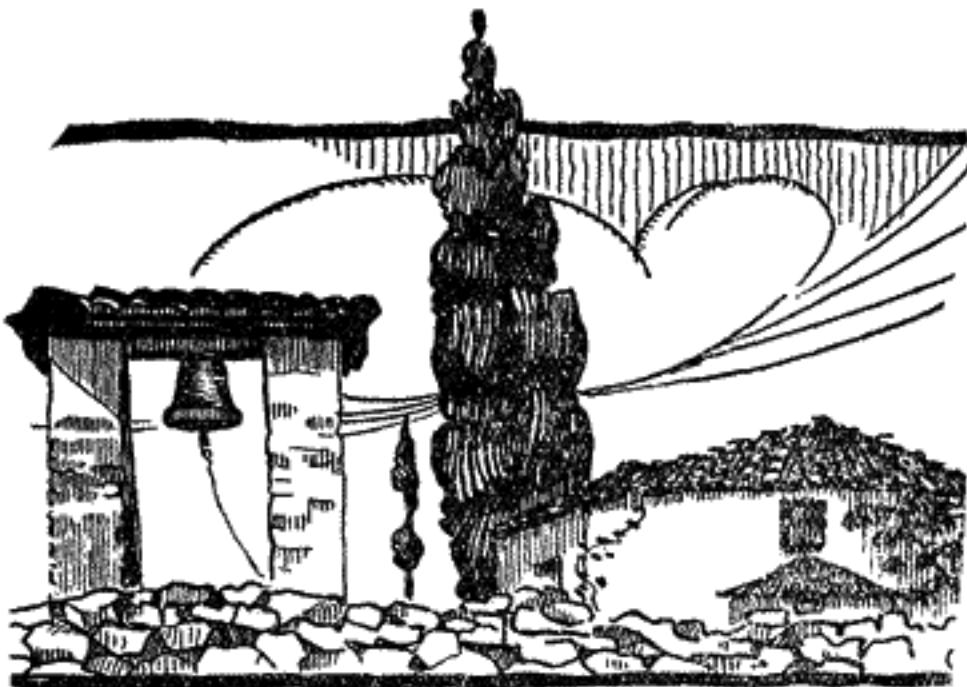
Μὰ οἱ κάμποι κάτω καταπατημένοι ἀπὸ τὸν
τύραννο βραχὶ ἀναστέναζαν.

Ἀναστέναζαν καὶ ζήλευαν τὴν ἐλευθεριὰ τῶν
παλικαριῶν, ποὺ ἀποτίναξαν τὴν τυραννία τοῦ Τούρ-
κου κι ἀνέβηκαν καὶ ζοῦσαν πάνω στὰ ψηλὰ καὶ
ἀπάτητα βουνὰ μαζὶ μὲ τοὺς ἀετούς.

2. Η ρέννησον λοῦ αρικαρίου

Τέσσερες ώρες μακριά ἀπὸ τὸ Βόλο, 19 χιλιόμετρα μὲ τὸ Θεσσαλικὸ σιδερόδρομο, βρίσκεται τὸ Βελεστῖνο.

Περιβόλια κατάφυτα, πυκνὲς δενδροφυτεῖς, δάση χλοερὰ ἀγκαλιάζουν τὸ χαριτωμένον τόπο.

Στὸ Βελεστῖνο

Ἡ Υπέρεια κρίνη, τὸ Κεφαλόβρυσο, ποὺ τὰ κρουσταλλένια διάφανα νερά τῆς σχηματίζουν στὴ μέση μικρὴ λίμνη, ποτίζει καὶ θεριεύει τὴ ζωηρότατη βλάστηση ἀπὸ τὴ μικρυνὴ ἀρχαιότητα.

Τὸ Βελεστῖνο εἶναι χτισμένο στοὺς πρόποδες τοῦ Χαλκιδώνιου βουνοῦ τῆς Θεσσαλίας.

Στὴν ἵδια τοποθεσία πάνω, πρὸν ἀπὸ τὸν

Τρωϊκό πόλεμο, βρισκόταν ἡ ἀρχαία χώρα τῶν
Φερῶν.

Η χώρα αὐτή, πολυδοξασμένη πρωτεύουσα τό-
τε τῆς Θεσσαλίας, εἶχε βασιλιᾶ της τὸν "Αδμητο-
καὶ λιμένα τὸ Βόλο.

Ο βασιλιᾶς τῶν Φερῶν, ὁ "Αδμητος, ἦταν
ἐνας ἀπὸ τοὺς Ἀργοναῦτες. Εἶχε βασίλισσά του
τὴν ἀφοσιωμένη τὴν "Αλκηστῆ.

"Οταν δὲ "Αδμητος ἀρρώστησε βαριὰ κι ἔπεσε
νὰ πεθάνῃ, ἡ βασίλισσα προσφέρθηκε ν' αὐτοθυ-
σιαστῇ. Πέθανε αὐτὴ κι ἔσωσε τὸν ἄντρα τῆς.

Στό, ἴδιον τὸ βασιλέα τῶν Φερῶν, τὸν "Αδ-
μητο, ζήτησε φιλοξενία ὁ θεός ὁ Ἀπόλλωνας, ὅ-
ταν ἐφυγε ἔξοριστος ἀπὸ τὸν Οὐρανό, γιὰ τό-
φόνο τῶν Κυκλώπων.

Σ' αὐτὸν τὸν ώραῖο κι ἔνδοξο τόπο, ποὺ ἀνα-
στέναζε κάτω ἀπὸ τὴν πιὸ ἀπάνθρωπη τυραννία
τοῦ ἀγριου Γιανίτσαρου, θέλησε δὲ Θεός καὶ γεν-
νήθηκε δὲ Ρήγας.

Σὰν τὸν Ἀπόλλωνα ώραῖος. Σὰν τὸν Ἡρα-
κλῆ ρωμαλέος. Πρόδρομος καὶ προφήτης καὶ τρα-
γουδιστής τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθεριᾶς.

Ο Βελεστινλῆς,—δπως τὸν ἐλεγαν οἱ Τοῦρκοι
κι ἔτρεμαν.

Γιὰ τοῦτο δὲ ἥλιος ἐκείνη τὴν αὔγῃ ροδό-
λαμψε ἀσυνήθιστα χαρούμενος πάνω στὸ καταπρά-
σινο τὸ Βελεστῖνο.

ΕΡΤΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΥΠΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΑΣ
ΔΙΕΤΟΓΜΗΣ ΑΝ.ΚΑΘΗΓΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΛΕΤΑΝΤΙΚΗΣ ΑΝΟΙΧΤΗΣ ΛΟΓΟΤΥΠΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΑΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟ ΙΩΑΝΝΙΝΑΣ
ΤΟΜΕΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ Θ.ΠΕΤΡΙΟΣ

— 7 —

3. Τὸν αειροβολοῦν λὰ τουρκόωντα.

Πατέρας τού Ρήγα ὁ προεστὸς τοῦ Βελεστίνου Κυριαζῆς.

Ἐπεφτει στὴν δύκαλιά τῆς μανούλας του.

Μητέρα του, καλότυχη, ποὺ ἔφερε στὸν κόσμο τέτιο χαμάρι, ἡ Κυρά-Μαρία ἡ ἀρχόντισσα.

E.Y.D της Κ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

Είχε καὶ μιὰ γλυκιὰ ἀδερφοῦλας ὁ Ρήγας.
Τὴν Ἀσῆμω, τὴν ἀκριβή, ποὺ τὴ λάντενε.

Ἄπο μικρὸς ὁ Ρήγας ἔδειξε μεγιάλη ἀγάπη
στὰ γράμματα καὶ ἀληθινὴ ἀφοσίωση στὴ Θρη-
σκεία καὶ στὴν Πατρίδα.

Ἄπὸ νωρίς, ἀπὸ τὰ πρῶτα βῆματα του στὸ
σχολεῖο τοῦ Βελεστίνου, ἀναδείχτηκε ἀληθινὸς φω-
στήρας ἀνάμεσα στοὺς συνομήλικους τειν.

Οἱ ἄλλοι χριστιανοὶ Βελεστινιώτες, ποὺ εἶχαν
κι αὐτοὶ τὰ παιδιά τους στὸ ἴδιο σχαλεῖο, καλο-
τύχιζαν τὰ γονικὰ τοῦ Ρήγα.

—Τόσο προκομμένο παιδί...

—Ἄπὸ τόσο μικρὸ δείχνει πέρις θὰ γίνη με-
μεγάλος ἀνθρωπος!...

—Αὐτὸ τὸ παιδί, ἔλεγαν, θὰ δοξάσῃ τὴ σκλα-
βωμένη τὴν Πατρίδα μὰ μέρα!

Οἱ Τούρκοι πάλι οἱ Βελεστινιώτες ἔβλεπαν ὅχι
μόνο μὲ ζήλια, ἀλλὰ μὲ δλοφάνερο μῆσος τὴν
τόλιη, τὴν ἔξυπνάδα καὶ τὴν προκοπὴ τοῦ μι-
κροῦ τοῦ Ρήγα.

Σὰ νὰ πρόβλεπαν ἀνίσυχοι πώς ὁ καλὸς κι
ἄξιος μαθητὴς τοῦ μικροῦ σχολείου τοῦ Βελεστί-
νου, θὰ τρέμενε μὰ μέρα καὶ θὰ θέριενε. Θὰ
γινότων ὁ πιὸ μεγάλος, ὁ πιὸ ἐπικίντυνος ἔχτρὸς
γιὰ τὴν Τουρκιὰ μὰ μέρα...

Τὰ μικρὰ τὰ τουρκόποντα μισοῦσαν περισσό-
τερο ἀπὸ τοὺς πατεράδες τους τὸ Ρήγα.

Γι αὐτὸ τὸν λαραμόνεναν, δταν σχόλαιε ἀπὸ
τὸ μάθημά του. Κι δταν τὸ καλὸ τὸ παι-

δὶ γύριζε ἀπὸ τὸ σχολεῖὸ στὸ σπίτι του, λυσσα-
σμένη τὸν πετροβιοῦσαν καὶ τοῦβριζαν τὴν πί-
στην του.

— Γκιαούρη!... Απιστε Γκιαούρη!.. Σκύλε Γκια-
ούρη!..

Ο Ρήγας συγκρατοῦσε μὲν θέληση τὴν δργή
του. Συγκρατοῦσε τὴν δρμή του, δικας τὸν ἐσυμ-
βιούλευε ἡ μητέρα του.

Όταν διμως ἔφτανε στὸ σπίτι του, ἐπεφτε μὲ
δάκρυα πύρινα στὴν ἀγκαλιὰ τῆς ἀγαπημένης του
μανούλας.

— Δὲ βαστῶ, μάνα, δὲ βαστῶ!..

Η μητέρο του ἔκλεινε στὴν ἀγκαλιά της κι ἔ-
πνιγε στὰ φιλιά της τὸ πικρό του παράπονο.

— Ρήγα μου, ἀκριβέ μου, μὴν κλαῖς καὶ τὴν
καρδιά μου ραγίζεις...

Ἐκρυβε ἀνήσυχη τὸν πόνο της. Μὲ τρυφερὰ
λόγια, ποὺ μόνο τῆς γλυκιᾶς τῆς μητέρας ἡ γλῶσσα
ξέρει νὰ βρίσκῃ ἀπὸ τὴν ἀνεξάντλητη πηγὴ τῆς
μητρικῆς ἀγάπης, ἔσταζε τὸ βάλσαμο καὶ τὸ θάρ-
ρος στὴν παδικὴ ψυχὴ τοῦ Ρήγα, πικραιμένη ἀπὸ
τὴν ἄδικη καταφρόνια τῶν Τούρκων.

— Τὸ νοῦ σου στὴν Πίστη μας καὶ στὴν Πα-
τριδα μας, Ρήγα μου! Θὰ ωθῇ, παιδί μου, ὁ και-
ρός καὶ γιὰ μᾶς!.. Θὰ ωθῇ, γιόκα μου, ὁ καιρός,
ποὺ οὐ' ἀφανιστῇ ὁ τύραννος καὶ θὰ τελειώσουν
τὰ βάσανά μας! Παιδί μου!.. Ύπομονή!..

Η ψυχή, ἡ ώραιά ψυχὴ τοῦ Ρήγα γλύκαινε καὶ
γαλήνευε ἀπὸ τὰ δμοδρα λόγια τῆς ἀγιας του μητέρας.

Ἐτοι ἔπαιρνε πάλι θάρρος καὶ δύναμη. Καὶ ξακολουθοῦσε μὲ περισσότερο ξῆλο καὶ ἐπιμονὴ τὰ γράμματα καὶ τὴν προκοπή του, ἐμψυχωμένος ἀπὸ τὰ ὄφραια καὶ ἐνθαρρυντικὰ λόγια τῆς μητέρας του.

Μὲ τόση στοργὴ καὶ φροντίδα καλλιεργοῦσε στὴν παιδικὴ ψυχή του ἡ μητέρα του τὰ μεγάλα εὐγενικὰ αἰσθήματα γιὰ τὴ Θρησκεία καὶ γιὰ τὴν Πατριδα. Κι αὐτά, δταν ἀργότερα μεγάλωσε καὶ ἔγινε ἀντρας, τὸν ἔκαμαν ν' ἀναδειχτῇ ὁ μεγάλος πρόδρομος γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ Ἀναγέννηση.

4. Στὸ σχολεῖο Ἰησοῦ Ζαρορᾶς.

Ἐτοι δὲ Ρήγας μὲ τὴν ἀγάπη καὶ τὴν εὐχὴν τῆς μητέρας του καὶ τοῦ πατέρα του, ποὺ τὸν ἐφρόντιζαν καὶ τὸν ἐνθάρρυναν στὸν καλὸ δρόμο τῆς ἀρετῆς, ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα στὸ μικρὸ σχολεῖο τοῦ Βελεστίνου.

Όταν τελείωσε δύμως τὸ μικρὸ σχολεῖο τοῦ χωριοῦ του, δὲν εἶχε ἄλλο ἀνώτερο ἐκεῖ, γιὰ νὰ ξακολουθήσῃ τὴ σπουδὴ του.

Ο πατέρας του καὶ ἡ μητέρα του ἔβλεπαν μὲ περηφάνεια τὸ μεγάλο ξῆλο, ποὺ ἔδειχνε τὸ παιδί τους γιὰ τὰ γράμματα. Ἀποφάσισαν, λοιπόν, νὰ τὸν στείλουν καὶ σ' ἀνώτερο σχολεῖο, ἄλλοῦ, νὰ σκουδάσῃ περισσότερα.

Ο Ρήγας θὰ ἦταν τότε δεκαπέντε χρόνων παιδιάρι.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΕΡΤΑΣΤΗΡΙΟ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΥΠΟ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
ΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

— 11 —

Το σχολείο των Ρήγα στη Ζαγόρι.